

Instructie ter regelmatige waarneming van den dienst der paardenartsen bij de korpsen kavalerie, veld-artillerie, rijdende artillerie en artillerie transporttrein

<https://hdl.handle.net/1874/32125>

De datum en het nummer dezer dispositie, bij de aanhaling derzelve, naauwkeurig uit te drukken.

DE COMMISSARIS-GENERAAL VAN OORLOG, gezien hebbende de noodzakelijkheid om de instructie, onder dagteekening voor den 6den Januarij 1815, door het Departement van Oorlog vastgesteld, betrekkelijk de verzorging en verantwoording der geneesmiddelen, voor zieke paarden, bij de onderscheiden korpsen kavalerie, rijdende artillerie en trein, nader te wijzigen en uittebreiden:

Gehoord de consideratien van den Heer Inspecteur-Generaal van den Geneeskundigen dienst des Rijks;

Heeft goedgevonden, de voormelde instructie in te trekken en buiten werking te stellen, en dezelve te doen vervangen door de navolgende:

INSTRUCTIE ter regelmatige waarneming van den dienst der paardenartsen, bij de korpsen kavalerie, veld-artillerie, rijdende artillerie en artillerie transporttrein.

E E R S T E A F D E E L I N G.

Directie van den dienst. Relatien der paardenartsen tot de armée, en onderling.

Art. I.

Overeenkomstig het bepaalde bij de 12de paragraaf, artikel 7, van Zijner Majesteits besluit van den 20sten

A

Maart 1817, la. N°. 74, maakt de dienst der paardenartsen van de korpsen kavalerie, veld-artillerie, rijdende artillerie, en artillerie transporttrouwen, een gedeelte uit van den geneeskundigen dienst van de armée.

Art. 2.

† Dienvolgens staan de paardenartsen, voor de wetenschappelijke uitoefening van hunnen dienst, speciaal onder het toezigt van den Inspecteur-Generaal van den Geneeskundigen dienst, en zijn aan denzelven, wegens alle hunne dienstverrigtingen, wegens hun gedrag, ijver en vlijt, in den dienst, verantwoordelijk; zij zullen met denzelven corresponderen over alles wat hunnen dienst betreft. Met opzigt tot deze correspondentie, zullen zij opvolgen de, wegens de correspondentie over dienstzaken, bestaande algemeene bepalingen, speciaal die bij besluit van den 5den April 1814, n°. 5, vastgesteld. De missives zullen op gewoon schrijfpapier geschreven, en alle stukken, onder kruisband, ingezonden moeten worden.

Art. 3.

De paardenartsen zijn onderworpen aan de krijgstuicht, volgens de bestaande reglementen, en staan, wegens hun gedrag en dienstverrigtingen, onder het onmiddelijk toezigt van de respective chefs der korpsen, waartoe zij behooren.

Art. 4.

Behalve de algemeene rapporten omtrent hunnen dienst, welke door de kommanderende officieren, van hen worden gevraagd, zullen zij aan dezelve rapport doen van alle bijzonderheden, welke in den dienst voorvallen, of op het behoud der paarden betrekking hebben.

Art. 5.

Overeenkomstig de artikelen 110 en 111 van het reglement op den geneeskundigen dienst bij de landmagt, gearresteerd den 1sten Februarij 1821, zijn de paardenartsen, voor hunnen dienst en gedrag, mede onderworpen aan het toezigt van de officieren van gezondheid, respectievelijk naar hunnen rang; die van de eerste klasse nitsluitend aan de officieren van gezondheid der 1ste klasse, en de adjunct - paardenartsen, mede aan de officieren van gezondheid van de 2de klasse.

Nogtans zal dit toezigt, aangaande de behandeling van de zieke paarden, zich slechts tot raadgeving bepalen, en de paardenartsen zullen, in dezen, de vrijheid behouden, welke aan ieder beoefenaar van eene kunst, overeenkomstig zijn verkregen diploma van bekwaamheid, toekomt.

Art. 6.

De adjunct - paardenartsen zijn, in de uitoefening van de kunst en van den gezamenlijken dienst, ondergeschikt aan de paardenartsen van de eerste klasse, hetzij dat zij, onmiddellijk onder derzelve orders, dienst doen, hetzij dat zij zich gedetacheerd bevinden; zullen de zij gehouden zyn, in beide gevallen, aan dezelve van hunne dienstverrigtingen, en van alle, voor het behoud der paarden, meer of min, belangrijke bijzonderheden rapport te doen, en, in moeilijke gevallen, derzelve bijstand, met raad of daad, inroepen.

Art. 7.

Alvorens de paardenartsen hunne verzoeken om verlof, om permissie tot het aangaan van een huwelijk, of ter bekoming van pensioen, demissie en wat dies

meer zij, aan de kommanderende officieren adresseren, zullen zij daartoe de toestemming van den Inspecteur-Generaal van den Geneeskundigen dienst moeten gevraagd en bekomen hebben. Daarbij in acht nemende de bijzondere voorschriften, welke wegens het een of ander dezer verzoeken zijn gegeven, of mogten worden vastgesteld.

Deze verzoeken zullen, door den eerst aanwezenden officier van gezondheid van het korps of in *loco*, aan den Inspecteur-Generaal van den Geneeskundigen dienst worden gezonden, met zoodanige informatien, als kunnen dienen om te beoordeelen of het verzoek, al of niet mag worden toegestaan. De verzoeken der adjunct-paardenartsen, staande onder de orders van eenen paardenarts der eerste klasse, moeten tevens door dezen geviscerd zijn.

TWEEDE AFDEELING.

Algemeene pligten van de paardenartsen, in de uitoefening van hunnen dienst.

Art. 8.

Behalve die voorschriften, vervat in het reglement op den inwendigen dienst der kavalerie (gearresteerd bij dispositie van den Commissaris-Generaal van Oorlog, van den 26sten Januarij 1821, n°. 21), welke betrekking hebben tot het behoud der gezondheid van de paarden, moeten de navolgende bepalingen naauwkeurig worden in acht genomen.

Art. 9.

De paardenartsen zullen de zieke paarden zorgvuldig behandelen, en vooral het ontstaan van ziekten van en onder de paarden trachten voor te komen.

Art. 10.

Tot dat einde, moet eene gestadige ijverige oplettendheid gevestigd worden, op al het gene van eenigen invloed op de gezonde en goede gesteldheid der paarden kan zijn, bepaaldelijk op dezelve stalling, voeding en behandeling in en buiten de stallen; moetende de manschappen met al hetgene in dat opzigt tot het behoud der paarden dienstig is, bij alle voorkomende gelegenheden en op eene gepaste wijze worden bekeerd gemaakt. De paardenartsen zullen derhalve van tijd tot tijd, wanneer hunne andere bezigheden het veroorloven, bij de exercitien en het wandelrijden moeten tegenwoordig zijn.

Art. 11.

Er zal een vlijtig onderzoek worden gedaan naar het voeder, als mede naar de gesteldheid der weilanden, alvorens de paarden derwaarts gezonden worden.

Art. 12.

Op het drenkwat er der paarden moet mede gelet worden, gelijk ook het brengen van de paarden naar het zwemwater, moet worden gadeslagen.

Art. 13.

De beenen en voeten der paarden moeten een der voornaamste onderwerpen van opmerkzaamheid zijn, zoo wel voor de manschappen als voor de paardenartsen; zij moeten derhalve, eene bijzondere oplettendheid vestigen op het beslaan van de paarden en aan de hoefsmeden de noodige onderwijzing geven.

Art. 14.

x Tot het weren en verdelgen van besmettelijke ziekten, moeten de paardenartsen de beste middelen van de kunst en den meesten ijver en vlijt aanwenden, dadelijke en zorgvuldige afzondering der gezonde paarden van de zieken, en van deze onderling volgens den graad en aard der ziekten, verversching van de lucht, reiniging van al hetgeen tot de paarden of de stallen behoort, door middel van kalk en potasch; voorts de zoutzure berookingen, zijn, in het algemeen, de middelen, die men hier moet in het werk stellen. Zoo dra zich besmettelijke ziekten vertoonen, die heerschende zijn, of dreigen te worden, moet daarvan aan den Inspecteur Generaal van den Geneeskundigen dienst worden rapport gedaan, ten einde als dan de bijzondere maatregelen van voorzorg kunnen worden genomen, welke noodzakelijk zullen zijn. Hetzelfde moet geschieden wegens heerschende ziekten, schoon dezelve niet besmettelijk schijnen te wezen.

Art. 15.

+ De worm, de droes en rots zijn ziekten op welke de paardenartsen bijzonder moeten letten. Bij den tegenwoordigen staat van de veeartsenijkunde, moeten deze ziekten beschouwd worden vroeg of laat, besmettelijk te worden, en de paardenartsen zullen tegen dezelve als zoodaang te werk gaan. De daarvan aangedane paarden moeten dus in tijds, van de gezonde worden verwijderd, en te zijner tijd, moet alles, wat tot deze paarden behoort of voor dezelve gediend heeft, op voorschreeve wijze, worden gereinigd en gedesinfecteerd.

Art. 16.

In tijd van besmettelijke ziekten onder de paarden, moeten dikwijls visitaties van de gezonde paarden worden gedaan, ten einde in tijds te ontdekken welke van de heerschende ziekte zijn aangetast; zelfs de paarden van de officieren, ofschoon niet op de algemeene stallen staande, moeten van deze visitatie niet uitgesloten blijven.

Art. 17.

De paardenartsen zullen steeds de meest mogelijke spaarzaamheid betrachten, en tot dat einde in hunne voorschriften, vooral de meeste eenvoudigheid in acht nemen, als het geschiktste middel om met weinige kosten, en op de meest zekere wijze, het oogmerk van de behandeling te bereiken.

Art. 18.

Zij zullen zorgen, dat de kosten van behandeling van een ziek paard deszelfs waarde niet te boven gaan, zij moeten dus vermijden, zonder noodzakelijkheid, gebruik te maken van kostbare middelen, als mede paarden langdurig te behandelen, zonder vooruitzicht op derzelver geneesbaarheid.

In deze gevallen moeten zij de noodige voorstellen doen aan den Chef van het korps of detachment, om zich op de eene of andere wijze, van zoodanige paarden te ontdoen, zij moeten echter hieromtrent nooit ligtzinnig te werk gaan, maar altoos met het meeste overleg en eene ijverige pligsbetrachting handelen.

DERDE AFDEELING.

Van de middelen tot de uitoefening van den dienst, derzelve verkrijging en verantwoording.

Art. 19.

X De genesmiddelen, gereedschappen en instrumenten, behalve de zak-instrumenten, welke de paardenartsen zich, op eigen kosten, moeten aanschaffen, worden uit 's Rijks magazijn van genesmiddelen voor de armée te 's Gravenhage aan de korpsen geleverd, en het montant daarvan overeenkomstig art. 89 van het provisioneel reglement van administratie bij de landmagt, gearresteerd bij besluit van Zijne Majesteit van den 1sten Februarij 1819, Litt. I 5, op rekening van het paardenfonds gebragt.

Art. 20.

Dien ten gevolge, houden de administrateurs der korpsen, een naauwkeurig toezigt over het gebruik der middelen, te welken einde bij ieder korps, een officier met de details van den ziekenstal belast is.

De genesmiddelen en verdere goederen, tot de apotheek behoorende, zullen, in een geschikt vertrek, in de nabijheid van den ziekenstal, worden bewaard.

Art. 21.

X Voor zoo veel de paardenartsen eenige bijzondere praktijk mogten uitoefenen, zullen zij gehouden zijn de noodige genesmiddelen, door een apotheker of droogist onmiddelijk aan de bezitters van het vee of van de paarden te laten leveren.

Art. 22.

De aanvragen van genesmiddelen enz., zullen driemaal in het jaar en wel in de maanden Maart, Julij en

October worden gedaan, door middel van de gedrukte requisitie-lijsten, volgens model n°. 1; - deze aanvragen moeten, behalve van den paardenarts, die de aanvraag doet, door den officier, belast met de details van den ziekenstal, geteekend zijn.

De adjunct-paardenartsen, die op zich zelve fungeren, zullen mede, onmiddellijk aan den Inspecteur Generaal, de, voor hunnen dienst benoodigde, aanvragen doen.

De gevraagd wordende artikelen, moeten van voren, met een schrapje aangehaald en alles ingevuld worden waartoe op de lijst de aanwijzing bestaat; zijnde het onnoodig, het overgehoudene te vermelden, van artikelen, welke niet aangevraagd worden.

Art. 23.

De aanvragen worden aan den Inspecteur-Generaal van den Geneeskundigen dienst gezonden, ten einde, voor zooveel hij goedvindt, geïntendeerd te worden. -- Wanneer men artikelen aanvraagt, die niet op de gedrukte lijsten vermeld, en gewoonlijk niet gegeven worden, zullen in de geleidende missive, de redenen moeten worden aangevoerd, waarom zoodanige artikelen worden verlangd; zonder deze opgave, zullen die artikelen niet worden verstrekt.

Art. 24.

Buiten de voorschreven vastgestelde tijden, zal men geene aanvragen doen, dan bij volstrekte noodzakelijkheid; moettende als dan de redenen daartoe worden vermeld.

Art. 25.

In geval van oogenblikkelijk gebrek aan geneesmiddelen

zal, met voorkennis en goedkeuring van de administratie van het korps, tot den tijd van den mogelijken ontvang der aangevraagde geneesmiddelen, het volstrekt benoodigde kunnen worden aangekocht. Intusschen moet men steeds trachten, deze noodzakelijkheid tot aankoop voortekomen, door, in tijds, en met goed overleg het benoodigde aantevragen. De paardenartsen, zullen zich, ook bij den aankoop, zooveel mogelijk, aan de geneesmiddelen houden, welke op de gedrukte requisitie-lijsten vermeld staan, en daarvan niet zonder redenen afwijken, waarvan zij zullen melding maken, bij het inzenden der rekening, ingeval zij andere middelen hebben aangekocht.

Art. 26.

Bij wijze van aankoop, zal men, ook het verder voor de apothek of den ziekenstal benoodigde, aanschaffen, hetwelk gewoonlijk niet uit het magazijn van geneesmiddelez wordt bezorgd, als brand, lichtstoffen enz.

Art. 27.

De paardenartsen zullen zich, zoo veel mogelijk, onthouden kostbare geneesmiddelen, welke niet op de requisitie-lijsten voorkomen, te gebruiken; indien zij, een zoodanig middel noodig oordeelen, zullen zij, alvorens het goedvinden van den Inspecteur-Generaal van den Geneeskundigen dienst deswegens vragen.

In buitengewone omstandigheden, welke eene spoedige voorziening vereischen, zullen zij deswegens, met den eerst aanwezenden officier van gezondheid, van het korps, of in *loco*, raadplegen, en zulks noodig bevonden zijnde, van een zoodanig geneesmiddel, onder goedvinden van de administratie van het korps, het dadelijk benoodigde mogen aankopen; doch zullen de

paardenartsen, aan den gemelden Inspecteur Generaal, daarvan, onverwijld, kennis geven, ten einde, omtrent den verderen aankoop daarvan deszels goedvinden te verstaan.

Art. 28.

Er mogen geene verstrekkingen of aankopen, ten behoeve van de apotheek, of van den ziekenstal plaats hebben, zonder voorkennis van den officier, belast met de details van den ziekenstal.

Art. 29.

De rekeningen van voormelde verstrekkingen of aankopen, na door gezegden officier te zijn gevisceerd, zullen aan den Inspecteur-Generaal van den Geneeskundigen dienst, in *duplo*, worden opgezonden, ten einde, na door denzelfden te zijn goedgekeurd, door de Hoofd-Administratie te worden betaald.

Art. 30.

De voorschreven rekeningen zullen, alle drie maanden, worden ingezonden. — Ingeval geneesmiddelen hebben moeten worden aangekocht, zullen de paardenartsen daarmede, in alle gevallen, eene opgave der redenen inzenden, welke den aankoop hebben noodzakelijk gemaakt.

Deze opgave, indien de cerstaanwezende officier van gezondheid van het korps, of in *loco*, wegens den gedanen aankoop geraadpleegd is, moet door denzelfden geteekend zijn.

Art. 31.

De verzendingen van geneesmiddelen enz., uit het magazijn te 's Gravenhage, zullen, behalve van eene

gewone expeditie-lijst, van eenen staat, in *duplo*, yergezeld gaan, op welken het montant der goederen zal zijn berekend. — Deze beide expeditiën van voorschreven staat, zullen verblijven aan de administratie van het korps, om te dienen, zoo als op pagina 24 van de algemeene voorschriften op de uitvoering van het provisioneel reglement van administratie bij de landmagt vermeld wordt; terwijl de expeditie-lijst, na daarvan aanteekening te hebben genomen, behoorlijk voor ontvangen geteekend, aan den Apotheker van het gemeld magazijn wordt teruggezonden.

Art. 52.

Wanneer expeditiën van geneesmiddelen enz., uit het meergemeld magazijn zijn ontvangen, zal de paardenarts dezelve niet overnemen, dan in tegenwoordigheid van den officier, belast met de details van den ziekenstal, en van eenen officier van gezondheid van het korps, of uit het garnizoen; zullende men zich daarbij verzekeren van de goede kwaliteit der artikelen en van derzelve gewigt, en, indien op het een of ander aanmerkingen moeten worden gemaakt, zal deswegens dadelijk proces-verbaal worden gedresseerd, hetwelk door de voormelde personen, moet worden geteekend.

Art. 53.

In het voorschreven geval zal de expeditie-lijst, met een afschrift van het proces-verbaal, aan den Inspecteur Generaal van den Geneeskundigen dienst worden gezonden, die, naar omstandigheden, order zal geven, dat het ontbrekende worde gecompleteerd, of wel den comptabelen paardenarts zal autoriseren, hetzelve in de kolom van afleveringen in massa, in uitgaaf te brengen,

Art. 34.

De, dagelijks verordend wordende, geneesmiddelen worden in een boekje voorgeschreven. De voorschriften worden gedaan in nederlandsch burgerlijk gewigt; voor ieder ziek paard, wordt een blad of twee pagina's bestemd en aan het hoofd van hetzelfde worden aangetekend de naam en het nummer van het paard; de ziekte of het gebrek en den dag op welken het paard onder behandeling komt; terwijl, vervolgens, de data opgegeven worden op welke de medicijnen worden verordend; aan het einde wordt de datum en de wijze vermeld, op welken het paard van onder behandeling is gegaan.

Indien een blad voor de voorschriften, gedurende de twee maanden, niet toereikende is, wordt het vervolg der voorschriften, met aanhaling van naam en nummer van het paard, en van de pagina, op een ander blad overgebracht.

Art. 35.

Het voorschreven boekje, zal de lengte hebben van gewoon schrijfpapier, hetwelk tot dat einde in het midden wordt zamen gevouwen; het zal, om de twee maanden, worden vernieuwd.

Hetzelve wordt bij het einde der twee maanden, door den paardenarts gesloten, en geteekend, en door den officier, belast met de details van den ziekenstal, voor gezien geteekend.

Deze boekjes, zullen, door den paardenarts worden bewaard, om, wanneer het noodig wordt geoordeeld, door den Inspecteur-Generaal van den Geneeskundigen dienst, te kunnen worden opgevraagd, of ook bij inspectie, te worden vertoond.

Van deze boekjes, en van alle andere papieren, behoorende tot de verantwoording over het tijdperk hierna

in art. 57 vermeld, zal men zich kunnen ontdoen, en zal deswegens geene navrage meer plaats vinden vier weken na de opzending van de verantwoording, over het opvolgend tijdvak van verantwoording.

Art. 56.

Uit ieder dezer boekjes, zal, met het einde der tweede maand, eene lijst van verzameling worden opgemaakt, van de hoeveelheden der daarin voorgeschreven geneesmiddelen, volgens model n°. 2. Deze lijsten worden, in eene enkele expeditie, met de natemelden verantwoordings-lijst ingezonden.

Deze verzamelings-lijsten, zullen uit de hand worden gemaakt. De medicijnen worden daarin vermeld in de volg-orde zoo als dezelve op de requisitie-lijst vermeld staan.

Art. 57.

Zoodanige artikelen, welke meer in massa, dan wel bij enkele voorschriften, voor een bepaald paard, worden gebruikt, als pleisters, zalven, linnen, enz., worden aan het einde van het boekje (art. 55) onder het aspect, *voor de zieke paarden in het algemeen*, geboekt, en op dezelfde wijze, aan het einde van de verzamelings-lijst (art. 55,) bij elkander getrokken.

Art. 58.

Tweemaal in het jaar, namelijk met den 5osten Junij en den 31sten December, zullen de paardenartsen, hunne verantwoording van geneesmiddelen sluiten, en opmaken, en dezelve, in de eerste helft van de eerstvolgende maand, aan den Inspecteur-Generaal inzenden.

Bij dienst-verandering, wordt de verantwoording met

den dag van het ophouden, of van de overgave van den dienst, gesloten en opgemaakt en binnen den voorschreven tijd, ingezonden.

Art. 39.

Tot het doen dezer verantwoording zullen dienen de verantwoordings - lijsten, volgens model n°. 5, welke lijsten uit 's Rnks magazijn van geneesmiddelen zullen worden verstrekt.

De onderscheiden kolommen, zullen worden ingevuld overeenkomstig de aanwijzing in het hoofd van ieder derzelve; moettende zoo wel aan het hoofd als aan den voet, alles ter aangewezen plaatsen behoorlijk worden ingevuld; terwijl in de opengelaten ruimte, op de tweede bladzijde, de artikelen, welke ten dienste van de apotheek of van den ziekenstal, zijn aangekocht, moeten worden verantwoord. Ook worden de instrumenten en gereedschappen hier gebragt.

Art. 40.

De berekening van het montant der geneesmiddelen enz., in de 4de kolom, geschiedt volgens de prijslijst, welke door den Inspecteur - Generaal van den Geneeskundigen dienst, wordt gezonden; terwijl door de verdeeling van dit montant, over de dagen dat de paarden onder behandeling zijn geweest, wordt gevonden, hoeveel ieder paard, daags, door elkander, wegens geneeskundige verzorging heeft gekost.

Art. 41.

Met deze verantwoording moeten worden overgelegd, als bewijzen van den ontvang:

- 1°. Kopij-rekening van het geen is aangekocht.

2°. Kopy - reçū, in geval van overname van medicijnen, van eenen anderen paardenarts.

Deze bijlagen moeten, door den officier, belast met de details van den ziekenstal, voor kopy conform geteekend zijn.

Art. 42.

Tot staving van de uitgaaf in de vierde kolom, zijn bestemd de reeds bij art. 35 verlangde verzamelingslijsten, en als bijlagen voor de zesde kolom, de autorisaties, welke, bij sommige gelegenheden, door den Inspecteur-Generaal van den Geneeskundigen dienst, worden gegeven, om één of meerder artikelen in deze kolom, in uitgaaf te stellen; voorts de reçūen, wegens afleveringen aan anderen; moettende deze reçūen steeds, door den officier, belast met de details van den ziekenstal, zijn gevisceerd, ten blijke dat zoodanige afleveringen, met zijne voorkeennis, en dienvolgens met goedkeuring van de administratie van het korps, zijn geschied.

Art. 43.

De voorschreven verantwoording zal ook door de adjunct paardenartsen, worden gedaan, die tot een korps behooren waarbij een paardenarts der eerste klasse is geplaatst, wanneer zij namelijk bij een detachement of op eene andere wijze, op zich zelve dienst doen.

Art. 44.

Op den laatsten Junij, van ieder jaar zal in het bijzijn van den officier, belast met de details van den ziekenstal en van den eerst aanwezenden officier van gezondheid van het korps, of van het garnizoen, en onder proces-verbaal een recensement van alle voorhan-

den zijnde geneesmiddelen, gereedschappen en instrumenten worden gedaan.

De paardenarts zal de voornoemde personen tot het bewerkstelligen van dit recensement, verzoeken. Daarbij zullen, behalve de hoeveelheden, tevens de kwaliteiten der geneesmiddelen en van andere objecten naauwkeurig worden nagegaan en bepaald; terwijl van hetgeen bedorven is, in de kolom van aanmerkingen melding moet worden gemaakt. Eene expeditie van het deswegens opgemaakt proces-verbaal, door den paardenarts, en de andere voornoemde personen, behoorlijk geteekend, wordt, met de verantwoording van het verscheenen tijdperk, aan den Inspecteur-Generaal van den Geneeskundigen dienst ingezonden.

Hetgeen, bij dit recensement bevonden wordt voorhanden te zijn, moet, in de eerstvolgende verantwoording, als voorraad, op den 1sten Julij, in ontvang worden gebragt, en zulks, ofschoon die hoeveelheden met die der laatste kolom van de verantwoording tot den 30sten Junij, te voren, niet in allen deele mogten overeenkomen; behoudens echter de nadere dispositie, welke daaromtrent door den Inspecteur-Generaal van den Geneeskundigen dienst, mogt worden genomen.

Art. 45.

De administratie van het korps zal, te allen tijde, wanneer zij vermeend daartoe redenen te hebben, een zoodanig recensement kunnen laten doen; waarvan, even als voren, eene expeditie van het daarbij gedresseerd proces-verbaal, aan den Inspecteur-Generaal voornoemd, moet gezonden worden, en tevens aan denzelfden de redenen medegedeeld, welke tot dit buitengewoon recensement aanleiding hebben gegeven.

Art. 46.

Bij overgave van de medicijnen, wegens verandering

van dienst, als anderszins, wordt tot het constateren van hetgeen aanwezig is, op dezelfde wijze te werk gegaan, als hiervoor, ten aanzien van het recensement is vermeld; eene expeditie van het proces-verbaal, in dit geval opgemaakt, moet aan den atredenden en eene dito aan den hem opvolgenden paardenarts worden afgegeven om bij hunne verantwoording respectievelijk te worden overgelegd.

Art. 47.

De ledige potten, flesschen en dergelijke andere voorwerpen zullen, van tijd tot tijd, wanneer derzelver voorraad de kosten van transport waard is, vergezeld van eene lijst, in *duplo*, aan 's Rijks magazijn van geneesmiddelen worden teruggezonden.

Eene dier lijsten zal, door den apotheker, voor ontvangen geteekend, worden teruggezonden, om tot staving te dienen van de eerst te doene verantwoording, in welke deze voorwerpen in de 6de kolom in uitgaaf moeten worden gebracht.

VIERDE AFDEELING.

Rapporten.

Art. 48.

+ In de eerste 10 dagen van Januarij, April, Julij en October, zal een zieken-rapport, volgens model n°. 4, loopende over het geëindigd kwartaal, aan den Inspecteur-Generaal van den Geneeskundigen dienst worden ingezonden. -- Ingeval van dienstverandering, zal de inzending van dit rapport, met den dag der overgave van den dienst gesloten, plaats hebben.

Art. 49.

Bij dit rapport moeten worden gevoegd gedetailleerde kunstmatige berigten, wegens de paarden, welke in den tijd over welke het rapport loopt, gedood of aan ziekten overleden zijn.

Art. 50.

Ook zal tenzelfden tijd, met deze rapporten, een speciaal berigt worden gegeven, omtrent de paarden, welke meer dan drie maanden onafgebroken onder behandeling zijn geweest.

Art. 51.

Behalve deze gewone rapporten, zullen de paardenartsen, te allen tijde, dadelijk rapport doen aan den Inspecteur-Generaal van den Geneeskundigen dienst, zoodra, eene ziekte onder de paarden zich voordoet, welke heerschend kan worden genoemd of besmettelijk schijnt te zijn.

In dit berigt moeten, vooral, worden vermeld de verschijnselen der ziekte, de vermoedelijke aanleidende oorzaken derzelve, de uit beide af te leidene aard der ziekte en bijzonder of ze besmettelijk is dan niet, en eindelijk de geneeswijze, welke men daartegen heeft in het werk gesteld, en het gevolg dat men daarvan heeft ondervonden.

's Gravenhage, den 22sten Mei 1824.

D'AUBREMÉ.

INHOUD.

EERSTE AFDEELING.

*Directie van den dienst. Relatiën der paarden-
artsen tot de armée en onderling art. 1 — 7.*

TWEEDE AFDEELING.

*Algemeene pligten van de paardenartsen, in de
uitoefening van hunnen dienst art. 8 — 18.*

DERDE AFDEELING.

*Van de middelen tot uitoefening van den dienst,
derzelve verkrijging en verantwoording, art. 19 — 47.*

VIERDE AFDEELING.

Rapporten, art. 48 — 51.

VOLGORDE DER TABELLEN.

MODEL N°. 1. Requisitie-lijst der geneesmiddelen,
fol. 9 art. 22.

« N°. 2. Verzamelingslijst enz. fol. 14, art. 36.

« N°. 3. Verantwoordingslijst enz. fol. 15 art. 39.

« N°. 4. Zieken - rapport fol. 18, art. 48.

	OVERGEHOUDEN.				BENODIGD.			
	Ponden.	Oncen.	Lood.	Wigt.	Ponden.	Oncen.	Lood.	Wigt.
Nicotiana (<i>Nicotiana Tabacum L.</i>).....								
Sabina, (<i>Juniperus Sabina L.</i>) in pulvere.....								
Salvia, (<i>Salvia officinalis L.</i>).....								
Sennæ folia, <i>Cassia Senna L.</i>).....								
<i>Houten en basten.</i>								
Guajaci rasura, (<i>Guajacum officinale L.</i>).....								
Cortex Peruvianus regius in pulv. gr. (<i>Cinchonæ species.</i>)...								
« Quercus, (<i>Quercus robur L.</i>).....								
« Salix laurea, (<i>Salix pentandra L.</i>).....								
<i>Bloemen, Vruchten en Zaden.</i>								
Chamæmelum vulg., flor. (<i>Matricaria chamomilla L.</i>)....								
Anisi semen, (<i>Pimpinella Anisum L.</i>).....								
Carui semen, (<i>Carum carvi L.</i>).....								
Fœni Græci semen, (<i>Trigonella Fœnum Græcum L.</i>)								
Juniperi, baccæ, (<i>Juniperus communis L.</i>).....								
Lauri, baccæ, (<i>Laurus nobilis.</i>).....								
Lini seminis, farina.....								
Nux vomica, in pulvere, (<i>Strychnos nux vomica L.</i>)								
Sinapis, semen.....								
Santonicum, semen, (<i>Artemisia Contra L.</i>).....								
<i>Natuurlijke verdikte Sappen, Gommen en Harsten.</i>								
Aloë de cabo, (<i>Aloë perfoliata L.</i>).....								
Ammoniacum, gummi.....								
Asa foetida, (<i>Ferula Asa foetida L.</i>).....								
Camphora, (<i>Laurus Comphora L.</i>).....								
Guajaci Gummi resina nativa, <i>Guajacum officinale L.</i>)....								
Jalappæ resina, (<i>Convolvulus Jalappa L.</i>).....								
Myrrha.....								
Opium, (<i>Papaver somniferum L.</i>).....								
Pix liquida, (<i>Pinus abies et sylvestris L.</i>).....								
Terebinthina veneta, (<i>Pinus Larix L.</i>).....								

maand

voorgescreven

geneesmiddelen.

182

GENEESMIDDELEN.	HOEVEEL- HEID.				BEDRAG.
	℥	o.	L.	W.	
<i>Archibald n°. 120.</i>					
Radix Althææ.....	1	0	0	0	f 1 10
« Galangæ.....	«	3	7	5	0 22
« Helenei.....	«	7	8	0	1 77
Totaal					f 3 09
<i>Hannibal n°. 30.</i>					
Semen foenigraeci....	0	2	9	0	f 0 14
Totaal					f 0 14
<i>Amable n°. 367.</i>					
Sulphur depuratum ...	0	7	2	5	f 0 28
Rad. Aristolochiæ	2	3	2	0	3 22
Totaal					f 3 50
<i>Voor het gezamenlijk gebruik.</i>					
Unguentum picis ...	2	0	0	0	f 4 00
Scheurlinnen.....	4	0	0	0	18 00
Totaal					f 22 00

Van den
tot den

VERANTWOORDING
GENEESMIDDELEN

bij
te

van de ontvangene en uitgegevene
door den ondergeteekenden Paarden-Arts

NAMEN der GENEESMIDDELEN.	ONTVANG.										UITGAVE.										Aanmerkingen.																				
	1. VOORRAAD op den					2. ONTVANGEN of bijgekomen gedurende voorsz. tijdvak.					3. TOTAAL van den Ontvang.					4. Voor de dagelijksche voorschriften voor de zieke paarden.						5. MONTANT van de nevenstaande uitgave.					6. AFLEVARINGEN in massa of enz.					7. TOTAAL van de uitgave.					8. Blijft over op den				
	Ponden.	Oncen.	Looden.	Wigtjes.	Korrels.	Ponden.	Oncen.	Looden.	Wigtjes.	Korrels.	Ponden.	Oncen.	Looden.	Wigtjes.	Korrels.	Ponden.	Oncen.	Looden.	Wigtjes.	Korrels.		Ponden.	Oncen.	Looden.	Wigtjes.	Korrels.	Ponden.	Oncen.	Looden.	Wigtjes.	Korrels.	Ponden.	Oncen.	Looden.	Wigtjes.	Korrels.					
UIT DE DELFSTOFFEN.																																									
Sulphur depuratum																																									
<i>Wortels in poeder.</i>																																									
Althæa																																									
Angelica																																									
Aristolochia																																									
Belladonna																																									
Bryonia																																									
Calamus aromaticus																																									
Galanga minor																																									
Gentiana																																									
Helenium																																									
Jalappa																																									
Liquiritia																																									
Scilla																																									
Tormentilla																																									
Valeriana																																									
<i>Kruiden.</i>																																									
Absinthium vulgare																																									
Belladonna																																									
Centaurium minus																																									
Cienta																																									
Lichen Islandicus																																									

